

CATALUNYA SOCIAL

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ: BAIX ST. PERE, 1, 3 i 5, BARCELONA APARTAT 273
TELEF. 1114

La veu de l'experiència

«—¿Creu vostè que el retir obligatori a millorat la sort de les classes populars del país?

Responc amb sí enèrgic. I no exposo la raó, perquè l'estadística parla per tots.

—¿Troben els patrons massa dura la càrrega del retir obrer?

Els patrons la suporten, avui, amb gust, especialment els de l'indústria. Tantsols els petits artesans i els agricultors es queixen una mica, però es convencen per cada dia de la necessitat del segur.

—¿S'ha notat si els retirs forçosos han remarcat més l'antagonisme entre patrons i obrers?

Al contrari; s'ha suavitzat, amb motiu d'això, aquest antagonisme; s'ha atenuat per el costum de deliberar juntes aquestes dos classes i d'atendre en comú els invàlids, ferits i malalts.»

(Interviu del diari de Lucerna, *Vaterland*, amb el diputat Hitze, del Centre Alemany. — De *Liberté de Fribourg*, del 8 de Febrer de 1900).

EL QUE PASSA

ESPANYA ENDINS

L'afer del Marroc segueix omplint l'atenció d'Espanya. Les nostres tropes han pogut evaquar Nador i Zeluan i sembla que així ho faran també les heroiques forces que en el Mont Arruit àrdidament es defensen com poden a les ordres del general Navarro. Si es té en compte la manca de medis de comunicació amb Melilla, i que la columna sosdita no pot ésser provisionada més que per aeroplans, es comprendrà fins a quin grau d'abnegació arriba l'esmentada defensa d'Arruit.

Mentrestant, Melilla es va fortificant i noves tropes son enviades cap allà en grans contingents. ¿En qué parará tot això?

El plet polític s'ha ja plantejat. En Maura ha anat a Madrid, ha parlat amb el Rei, i se'n ha tornat al seu estiu de Fuente-rabia. En Romanones ha retornat a la capital d'Espanya, i també ha conferenciat amb el Monarca. ¿Qué han aconsellat un i altre? Fins ara, no se sap. Sembla que don Antoni no pot haver variat molt les idees de des la crisi darrera fins ara. I amb això res hauria d'extranyar de que hagués aconsellat al Rei la constitució d'un Govern de concentració parlamentària més o menys ample, plé d'autoritat i de força. El país així sembla desitjar-ho i si es que aquest poble nostre encara té pols! En cambi hi ha qui parla del mateix Govern actual, plé d'homes fracassats; i es diu que qui ha fracassat a Foment, anirà a Governació; i qui res ha fet a Instrucció, anirà a Foment, etc. ¿Fins a quan?

A Barcelona es van descobrir noves pistes del terrorisme. Sembla que aquest assumpte està en camí de liquidació definitiva.

Mentrestant, les cullites del vi son perdudes a moltes regions; les regions olivares no poden exportar el seu producte per la pèrdua dels mercats estrangers, penosament conquerits abans, etc. No, no és pas massa falaguer l'estat d'Espanya.

ESPANYA ENFORA

Han començat les reunions del Consell Suprem per a tractar de la qüestió de l'Alta Silèsia, que fa tan temps que es objecte de la preocupació d'Europa sencera. I a pesar de que's parteix de la base de que és necessari per resoldre la qüestió l'unió absoluta de Anglaterra i França, una i altra d'aquestes potencies mantenen un punt de vista radicalment distint; la cessió de la regió industrial (veritable poma de la discordia) a Alemanya, (Anglaterra); i la cessió a Polònia (França). Com es veu, no és petita la diferència, i en aquestes hores no ens atrevirem a fer profecies sobre el resultat del Consell.

Rússia està en una situació desesperada. La fam segueix ensenyorint-se del poble, i s'ha parlat de revolucions del mateix contra els seus fracassats directors. Els Estats d'Europa es comencen a compadir de la situació dels russos, i el Papa ha dirigit una Carta al Cardenal-Secretari d'Estat perquè exhorti als pobles cristians civilitzats a ajudar al antic imperi dels Czars.

La guerra turc-grega sembla per ara favorable als grecs. Els kemalistes van abandonant territori. Tampoc aquí l'intervenció anglesa ha tingut molta eficàcia.

L'afer d'Irlanda segueix en el mateix moment de pau en que fa setmanes el trobem. No's tenen impresions sobre el resultat de les negociacions que amb Anglaterra es porten a terme, ja que és natural la reserva en un negoci tan delicat i de tanta trascendència.

I als Estats Units la premsa s'ocupa de la Conferencia propera de Washington que per aquell país té més importancia que tots els assumptes d'Europa. I potser pel món també.

ONESELF.

El respecte

L'anarquisme és l'abolició de l'idea de respecte. Es comença perdent-lo en la pràctica, a la vida, a les persones, a la propietat, a les lleis i costums. S'acaba perdent-lo als principis, a la jerarquia, a la moral, a Déu.

Ningú devé anarquista de sobte. Sempre és l'efecte d'una preparació, d'un entrenament. Moltes lectures hi han, moltes propagandes, que trempen l'esperit, encoratjant-lo a perdre tots els respectes. Un hom es lleva el millor dia i es trova anarquista, sense que s'en hagués adonat. «Als anarquistes que s'ignoren», vet aquí el títol d'un follet de propaganda, francès. Realment, hi han molts que son pràcticament anarquistes, i no s'ho pensen.

Quantes vegades succeïx que havent sortit a campanya contra els anarquistes, es torna hom més anarquista que ells. Allò que cada any duen els fulls dels calendaris d'epigrames: «Mon capità, tinc un presoner.—Porta'l, doncs!—No puc, que no em deixa anar.»

Es que el primer que fan, molts que volien lluitar contra els anarquistes, és perdre'ls-hi el respecte personal. Destruir un anarquista no vol dir destruir un home. Sinó destruir la perversió anarquista del subjecte, i salvar l'home. Cosa difícil, però per això som al món: per a fer les coses que son difícils.

Una de les més difícils, però una també de les més necessàries és conservar el respecte a les persones dels enemics. Jesucrist mana estimar als enemics. No diu: no tindràs enemics. Sinó: estima al teu enemic. Això vol dir, per començar: respecta el teu enemic. Qui no respecta el seu enemic, com podrà estimar-lo, com podrà ésser cristià en aquest punt?

D'enemics, el cristià en té. («Per la senyal de la Santa Creu—de nostres enemics—deslliurau-nos, Senyor, Déu Nostre»). Però els ha de tractar amb respecte. Els ha de combatre amb justícia i amb justesa: ni més ni menys del necessari; i sempre amb esguard a la persona combatuda. El sentit de respecte, i en especie el respecte a l'enemic, és fonamental del cristià.

En una bona organització social cada hù ha de tenir possibilitat de seguir el camí de la seva vocació i de les seves aptituds, aixecant la seva posició social mitjançant el treball i la virtut.

•Las clases sociales. (Conferencia.)

Antitèssi del cristianisme és la dialèctica anarquista. Diuen ells: «a l'enemic fes-li tan mal com puguis, sense mida ni mirament, amb raó o sense, ni que sigui amb mala causa o sense causa. Es enemic? Doncs, fort contra ell, no el planyis: cap respecte li deus».

La revolució actual en ses diverses tonalitats, branques i cares, té una eficàcia pràctica, trencar la noció de respecte. Tota pèrdua de respecte és un èxit revolucionari. Es que el resultat pràctic de la major part de les revolucions no és pas fer guanyar la revolució, sinó fer perdre, un per un, els revolucionaris.

La propaganda comunista no persegueix pas un objecte remot, sinó immediat. Es el fer perdre el respecte, a tota propietat, a tota cosa, a tot interès, a tota personalitat d'altri.

La literatura societaria d'acció va de dret a destruir el sentiment de respecte en els obrers que la segueixen. Els joves obrers, els adolescents del treball en son les tendres víctimes. La conclusió d'aquelles tirades de prosa d'atac, farcida d'injures i excitacions, és fer borgejar el lector. L'hi remou totes les males passions, li inspira les cogitacions més esgarrriades. Li xiula a l'orella que pot deixar tota temença: que pot cometre-ho tot, arrebar-ho tot. Aquesta literatura obra efectivament com una inducció universal a tots els delictes. Trempa, prepara l'ànima per totes les gosadies, per tots els crims.

Per això és que la reeducació del nostre poble rau en bona part en la restauració de l'idea de respecte, del sentiment de respecte i fins la paraula mateixa *Respecte* s'havia oblidat i sembla antiquada! Respecte a la vida, respecte a la persona, respecte a la propietat, a la llibertat, a les costums i lleis, als principis, a la moral, a la religió, a Déu.

Bé és cert que amb el respecte a Déu tant sols, ja s'organitzaria tot. El qui sent per Déu un respecte seriós i no merament nominal, sent dins seu un respecte universal: és un home de respecte: un home *respectuós*. En canvi, qui s'avesa a no respectar res, vé que el nom mateix de Déu li fa nosa, i acaba fatalment trencant-li el respecte. L'home que perd els escrúpuls és la primera fase de l'àcrata.

R. RUCABADO.

MINGUIJON.

El príncep i la donzella humil

Quan el rei morí, la reina hagué un gran desconsol. La nova s'escampà per tot e reialme i els vassalls més fidels aconhortaren la reina. Era el rei un home bó i magnànim. Estimava els humils i els hi afressava el camí de la felicitat. La reina evitava el tracte de la noblesa ceremoniosa i adolorada. Les seves amors foren per les flors. Els seus vassalls per tal que la reina trobés conhort en la contemplació de la natura, eixamplaren els jardins vastíssims i s'escamparen per tota la terra cercant les flors més meravelloses i les plantes més capricioses. El jardí de la reina esdevingué meravellós. Hi florien roses blanques com borrallons de neu i roses vermelles com un cel de posta. Les campanetes transparents i multicolors s'enfilaren paret amunt i s'abocaven pels marges. Els liris blanquejaven arran d'aigua i les violes amagades humilment entre les fulles, perfumaven els aires. Al bell mig del jardí hi fou construït un immens brollador. L'aigua resplendent queia feta polsim, sota la llum del sol, humitejant la molsa verda i flonja com l'herba humida dels prats.

Un cigne blanc com un raig de lluna, lliscava magestuós damunt de l'aigua com una nau de veles blanques.

El cor de la reina s'omplí de joia.

Era tan espiritual que no li plavia sinó la companyia de les flors i dels ocells.

A la tarda, quan el sol s'estimba darrera les montanyes moradenques i el cel esdevé pàl·lid i transparent com un cristall, la bona reina aixecava els ulls al cel i pregava amb un gran eterniment. La dolçor d'aquella hora solemne li penetrava cor endins.

Les campanes vibren melangiosament com si ploressin la mort del dia i els ocells amaguen el cap sota l'ala esperant l'imminent triomf de la llum. Del cel davallen les tenebres, enemigues del sol, i tota la terra es embolcallada de fosc. Les estrelles brillen suspenses en l'ampla volta de cel.

La reina prega i medita. Els aires li porten el so estrident dels clarins.

Es que el príncep, l'hereu de la corona, arriba a palau precedit de la seva escolta. El meu fill, exclama joiosament la reina. Cel que li cerquem muller, car del contrari pot enamorar-se d'una donzella que no sigui digna. Ajudeu-me Senyor!

Mentre aixó pensava, un ocell de plomes virolades, li va dir de l'arbre estant: Escolta, bona reina. Vols que jo t'aconselli? He seguit la terra de banda a banda i el tracte amb gent de tota mena i la coneixença que he fet dels homes més aciençats, m'han fet apte per a donar bons consells.

Fes compareixer davant del príncep les donzelles més nobles del teu reialme i jo llegint els seus pensaments i escorcollant la seva ànima, et diré la que sigui digna del teu fill.

La reina restà meravellada de la sobtada aparició de l'ocell parlador de plomes virolades i li va dir: bon ocell, accepto el teu oferiment.

L'ocell s'allunyà amb un gran frissament d'ales.

La lluna aparegué blanca i rodona, entre mig d'uns nuvols inflats i cotonosos. La reina anà a l'encontre del seu fill i li digué amorosament: Crec, fill meu, que és ja hora que cerquis muller i si així et plau manarem que es presentin les donzelles més nobles del reialme. El príncep respongué que si la seva augusta mare ho volia ell també.

Aviat conegueren la decisió de la reina les donzelles més riques i formoses.

Arribà el dia de la presentació i el palau s'omplí de gent. El príncep abillat ricament, seia en cadira d'or. Dalt del tron s'hi posà l'ocell de plomes virolades i el fill del rei en veure'l se'n meravellà. La primera donzella que es presentà davant del príncep fou la vanitosa filla d'un noble opulent, que no pensava sinó en agenciar-se el pit amb joies.

preciosos. L'ocell digué al príncep: no et convé aquesta donzella, car exteriorment és gentil però és més buida que una campana.

Aparegué un altra donzella. Semblava una nina de porcel·lana. Tenia les galtes sonrosades com fruita madura i els cabells sedosos. L'ocell tornà a parlar i digué: Tampoc aquesta et convé, príncep. El poble vol una reina i no una nina. És bonica però és frívola i no té seny.

Es presentà la tercera donzella, i el príncep esperà el consell de l'ocell, el qual li parlà així: Aquesta encara és pitjor que les altres. No es casaria amb tu per amor, sinó per a satisfer la seva vanitat. Creu que les dones no es casen sinó per a poder obrar lliurement.

I anaren desfilant donzelles i més donzelles i l'ocell parlador no les trobava dignes de obtenir l'amor del príncep. Totes eren vanitoses, frívols, irreflexives, lleugeres... No estimaven sinó el brill de l'or i el resplandor de la corona.

La reina veient que totes les donzelles que s'havien presentat eren imperfectes, digué a l'ocell: es que no hi ha al món dones honestes i pures?

Sí, respongué l'ocell, però aquestes s'han de saber trobar, car no es presenten espontàneament. Si vols agenciar-te amb una flor delicada l'has de cercar i collir, car no esperis que se't posi espontàneament damunt el pit. Jo et trobaré la donzella que necessites. I dient aquestes paraules, estengué les ales i fugí per un dels finestrals que donen al jardí.

Les donzelles menyspreades, hagueren un gran desconsol. Per tal de desfer-se de l'ocell parlador que coneixia llurs imperfeccions i mancaments, manaren als vassalls que occidissin els ocells cantadors que trobessin als jardins. Els pobres ocellics foren víctima de l'odi de les vanitoses donzelles.

L'ocell de plomes virolades, penetrà a una església que hi havia vora el palau i anà observant les donzelles piadoses que pregaven. Agenollada als peus d'una imatge de la Mare de Déu, hi havia una donzella pura com els líris de les valls. L'ocell li digué a cau

d'orella que es presentés a palau, car el príncep volia veure-la.

Vol veure'm a mí, respongué la donzella avergonyida. No saps que jo soc molt humil i no tinc vestits preciosos per presentar-me davant dels seus ulls acostumats a la contemplació de tota mena de meravelles? Obeeix i calla, digué l'ocell.

La donzella obeeí. El príncep en veure-la tan gentil i formosa restà meravellat, però veient-la tan humil, exclamà:

Vols dir, bon ocell, que aquesta és la donzella que em convé?

Sí, respongué l'ocell de plomes virolades. És piadosa i espiritual. Una dona amb el cor pur i l'ànima asserenada, és un tresor. No vulguis mai per esposa una dona que tingui l'esperit mort. Una dona amb el rostre bell, però amb el cor corromput, és un sepulcre blanc. Aquesta donzella, bon príncep, com que té l'ànima lluminosa com un cel asserenat, serà una esposa honesta i una bona mare. Educarà bé els teus fills i serà el guiatge del teu poble.

L'amor quan és pur és el consol de l'ànima, però quan es converteix en passió i desig és el seu turment. Estima la teva dona, com si fos feta de llum i no de carn i ossos com tu. El príncep besà amorosament la mà blanca i petita de la donzella humil i la demanà per esposa. El dia que es celebraren les noses en tot el reialme hi hagué una gran alegria. En sortir de la capella, l'ocell parlador es posà damunt del ram de tarongina que portava la gentil esposa del príncep. Amb el bec li arrencà una flor i volà lluny, molt lluny, enllà de les muntanyes que es retallaven sota la blavor de cel. En ésser ben enlaire, es convertí en una estrella, que és avui, segons la gent d'aquell reialme, la bona estrella de l'amor. El príncep i la seva gentil esposa foren feliços, i Déu els beneí donant-los-hi un fill formós com un pomell de roses.

CIVERA.

**Aquest número ha
passat per la censura**

Les valors cristianes en els sindicats agrícoles

L'obra admirable, radicalment conservadora dels sindicats agrícoles i la de les federacions d'aquests per contrades naturals, encara no acabada, de segur que no hauria estat factora sense una movilització cristiana, sense abans, restaurar les valors morals de la nostra cultura. En el principi, com en el començ de tota obra fecunda i duradora, fou l'Esperit.

Ja feia notar en un dels articles anteriors, que molts d'aquests sindicats es crearen a base d'un armistici entre els partits locals que tantost se convertí en tractat de pau sense vencedors ni vençuts. Tothom qui hagi conegut una mica la violència de les lluites partidistes dels temps d'abans dels sindicats, admirarà la força de sacrifici, la generositat en perdonar l'oblid de les ofenses i torts mutüus, que demostraren a l'associar-se amos i parcers, arrendataris i comparses. Es clar que no s'ha d'ocultar la promoció de l'egoisme dels interessos propis, però aquest també hi jugava en les lluites polítiques locals, i no obstant podriem veure sovint com el sacrificaven a l'adversari només que per amor propi, o pel sadisme d'ensorrar-lo. I era que en aquestes baixes lluites l'Esperit n'era absent.

La movilització cristiana de que parlem, no hauria estat possible tampoc, si els patrons, els patrons de la nostra pagesia, no haguessin començat per movilitzar-se a si mateixos, posan al servei dels humils la llur intel·ligència, la seva major capacitat tècnica, els lleures propicis al repós familiar, la influència i el prestigi, la solvència material i moral, el tornar el desfici contra l'adversari per esperit de caritat, i el rebuig a les idees agenes per respecte i tolerància, veusaquí com començà la movilització cristiana pel cantó dels patrons pagesos en els sindicats agrícoles. A canvi i a proporció de totes aquestes valors de tant alt preu, l'humil parcer i el modest comparet hi aportaren el respecte a la gerarquia, la submissió a les autoritats socials, la confiança pròdiga, i la fi i l'obediència.

El desvetllar i posar a contribució totes aquestes valors en hora oportuna, demostra les reserves cristianes del nostre poble, i que convé promouers arreu, avans el sindicalisme roig no les hagi fetes fonedices. El no confondre certes idees polítiques accidentals amb la negació de les idees contrals cristianes; el no anatematitzar els negligents o bé oblidadissos, el no excloure de l'obra corporativa els no prou fidels, fou una de les intencions més felices i una virtut cristiana més dels organitzadors dels nostres sindicats agrícoles. No sols s'evita un cisma social, sinó un cisma religiós i tot. El contrari com per exemple en els encontorns on no s'és fet així, ha sigut deixar una part del poble a la invasió avassalladora de l'enemic, o bé, en una terra tant entranyablement cristiana com Catalunya, dividir al poble en un cisma de cristians i no cristians de conseqüències doloroses contra tota costú i tradició.

Car la tradició cristiana, al poble nostre, obrant com aglutinant social, malgrat totes les correnties espirituals més estranyes, no s'ha interromput mai. Varis aspectes de la vida del nostre poble, si tingués temps d'examinar-los, ens ho demostrarien. N'hi ha prou en esmentar la història no interrompuda de les confraries, baix l'advocació d'algun Sant. Les confraries, algunes deixalles dels gremis mitgevals, altres d'institució relativament moderna, com la del Roser, tant arrelada a Catalunya, han sigut sempre l'aglutinant que ha agermanat als pobles. Els qui en les lluites locals es combatien a sang i a foc dintre la confraria eren els germans que s'apiadaven mutuament, i que per mitjà d'ella practicaven la caritat i la misericòrdia, fins en alguns pobles descristianitzats; la confraria es estat sempre el factor únic de religiositat, i gairebé l'únic orgue de relació amb la església.

La confraria, a la vegada, ha perllongat ben viu fins molt ençà una altre factor moral d'altíssim preu; que es l'us de la nostra llengua, per escrit. L'us de la nostra llengua en els seus llibres era d'una tal influència que molts del confreres fins suare a la anterior generació se servien d'ella per a llurs rela-

cions i correspondència particulars. La catalanitat del verb és un tant gran factor tradicionalista que ara ha coincidit la seva revivalla, el renús d'aquesta petita solució de continuïtat amb la floració de les demés virtuts cristianes que hem esmentat.

Així aquests sindicats han constituït un baluart inexpugnable contra les rescents abrivades del sindicalisme roig. Foses les classes socials pels valors cristians i patriòtics, l'humil parcer individualment, sense amenaces de cap mena s'ha atançat a l'amo per a reivindicar d'ell el qui creia just. I l'amo, ha complert una de les seves funcions o obliga-

cions fortíssimes d'atendre'l i arreglar paces nous amigablement. El patronat de l'amo sobre l'obrer s'ha efectuat eficaçment, naturalment.

Recordant i reflexionant sobres d'això hom pensa que a ciutat, igualment que al camp en tots aquells indrets on la sindicació ha seguit la trajectoria de la lluita de classes, totes les comissions mixtes i comités paritaris estan condemnats a la mort, o a ésser la causa de noves lluites, si per endavant no es posen a viva i sincera contribució les reserves cristianes del nostre poble.

Angel GRAU.

La Confederació Patronal i els Retirs obrers

Ja varem dir quelcom respecte el Congrés patronal de Vigo i les orientacions llurs, que meresqueren ésser censurades per veres autoritats del camp social catòlic i també—coincidència remarcable—per els portaveus del camp oposat.

Tan gros i general ha sigut el clam de protesta, que els patrons s'han cregut obligats a raonar les decisions a Vigo preses per ells respecte al nou règimen de retirs obrers, i an això és de aplaudir-los perquè es veu que tenen an compte les correnties de la opinió i procuren encertar el camí més plaer que condueixi a fer viable el règimen millorant-lo en ters i quint a la vegada.

La rescent declaració que ens ha posat la ploma als dits és de la Federació Patronal de Catalunya. Fa constar solemniament: I.—Que al combatre la forma amb que se implanta aquest règim de retirs obrers obligatoris no s'intenta atacar el principi en que es funda el R. O. O. acceptat per el citat Congrés en la Constitució vuitava.

II.—Que lluny d'inspirar-se en mesquines, els patrons federats estimen que és insuficient (i tenen raó) el segur implantat.

III.—Que estan convençuts que hi ha una seria de errors en el pla adoptat pel Institut Nacional de Previsió. Segons els calculs patronals, aproximats, el rèdit del capital acumulat, dins dels vint anys que mitjançaven d'aquí al pagament dels primers segurs obrers, bastaria per a satisfer-los sense necessitat de noves exaccions.

IV.—Que la C. P. E., al oposar-se an aquest règim, no tracta de defugir les obligacions que als patrons s'imposen, i, en efecte, així ho demostren pagant a tot arreu), alegant, demés, algún fet remarcable.

V.—Que la C. P. E. té el propòsit de millorar a favor de l'obrer les condicions fixades pel I. N. P.

Molt plauran aquestes explícites i nobles declaracions a les persones de bon criteri a quines feien pena les veus discrepants del camp patronal en ordre als retirs obrers, creient-les, tal volta, filles de natural incomprensió o de mires esquifides.

Ara sap tothom, a Déu mercés, que la respectable classe patronal no solsament veu amb bons ulls aquesta incipient millora (fixis el llegidor an la paraula que subratllem, perquè es de capital importancia per formar criteri en aqueix afer), si que també desitja millorar la condició dels mentats retirs, cosa, a la veritat, molt lloable i amb la qual, sens dupte, coincideix tothom, començant pels mateixos autors del plan de R. O. O.

Quan als calculs de la Patronal relatius a la base aritmètica d'aquest segur, son dignes de tota consideració i de conciensut estudi. Tan de bó que resultin veritat eixos calculs i puguin ésser millorades la pensió de retir i l'estat de fruir-lo.

Plau-nos posar punt an aquestes ratlles fent notar als nostres benvolguts llegidors patrons i obrers, la formosa coincidència general d'aspiracions en aquesta feconda reforma econòmico-social, que té un exemplar caràcter de cristiana solidaritat i de familiar convivència.—J.

Del camp estant

La reacció

L'invasió sindicalista, donà lloc a la reacció patronal, forta, intensa, aguda, tant com forta havia estat la primera. I a l'exigència estúpida d'uns jornals imaginaris, seguí un alça poc racional dels mateixos; i l'actitut de resistència malestruga dels primers, vingué seguida per un esperit d'una resistència una mica implacable per part dels segons; i al mal d'odi d'una banda, s'hi ajuntà una folla passió de venjança de l'altra. I així feu cap la guerra civil als pobles i a les viles de la nostra terra; i així es conseguí que'l sindicalisme deixés una llevó de males passions molt difícils d'extingir. Uns i altres es deixaren portar per l'esperit de lluita, i la serenitat estigué absent de dalt i de baix, del mig i de les vores.

Davant l'escumesa de les associacions de jornalers, els propietaris es posaren a la defensiva, i constituïren altres associacions, que, de moment, actuaren com senzilles societats de resistència.

Però, hi hagué un encert d'origen. Aquelles societats que no tingueren altra força motriu que la resistència, es constituïren amb amos i jornalers, amb patrons i obrers, amb els obrers (encara en nombre relativament gran) que en el camp conservaren el bon sentit i una visió cristiana del moment social. I aquestes societats no's digueren «Societat patronal de...», sino «Patronat de...», «Unió Social de...», etc. I encara que, de cop i volta, no tingueren altra manifestació que la resistència en les impositcions de les societats d'obriers del camp, més tard han pogut desenrotllar altres aspectes de la ideologia social cristiana; i així després de refusar la impositció brutal del sindicalisme, es dedicaren a establir mutualitats, a la creació d'escoles on es juntessin en fraternal companyonatge el fill de l'amo i el fill de l'obrer, a l'estudi i regulació nova i més justa dels contractes d'aparceria, mitjaneria, etc.

Confessem, però, que totes aquestes reformes, empreses amb entusiasme i bona voluntat, es veïgeren un moment aturades; fou en el moment en que el terrorisme feu de les seves per tot Catalunya. Allavors, els

propietaris, atuits, esverats, cregueren arribada la fi de totes les coses, i cregueren absolutament estèrils tots els seus esforços de millorament de la vida dels humils. Pensaven que el sabre i la pistola havien assumit definitivament el guiatge de la societat, i dedicaren el seu esforç a l'organització de la defensa armada, a la reconstitució del Sometent. I vingué, com un somni malestruc, el moment violent en quines darreries ens trobem, gràcies a Déu, i el camp es veié tacat de sang, com la ciutat, i pels carrers de nostres viles caigueren germans amb el cos traspasat pel plom homicida de la «Star». I els de la dreta i els de l'esquerra tots es posaren damunt les armes, i pocs eren els propietaris i pocs els jornalers que no alturnessin l'arma de foc amb els instruments nobilíssims del treball del camp.

Per sort, les coses han canviat, li sembla que d'un modo definitiu! Avui, en aquesta contrada en que hem trobo, les armes comencen a ésser deixades a casa (no, encara, abandonades) i una auriola de pau i de tranquil·litat envolta el poble. Les inquietuds de l'hora present comencen a ésser econòmiques (per la crisi del vi) i polítiques (per la desfeta del Marroc). Però comencen a deixar-se de banda les intranquil·litats provocades pel sindicalisme i pel seu company, el terrorisme.

Però al renaixer la tranquil·litat, és precís no oblidar les lliçons del passat. I encara que el mateix pugui semblar mort, no ho és definitivament. S'ha de tenir present que la violència va ocupar el lloc de la justícia. Però que aquesta no pot ésser mai perjudicada. I tot el que és de justícia, un o altre dia torna.

I per evitar en el pervindre que la justícia de les reformes socials torni a trucar a la porta de la tranquil·litat de pobles i viles de Catalunya, és precís, és necessari que aquelles siguin portades a cap per qui pot i per qui deu. I així com l'escumesa del sindicalisme anàrquic paralitzà la tasca en aquest sentit començada, així també precisa que la aturada del mateix signifiqui la represa de aquella actuació.

Per aquí pot venir un estat de justícia que prepari i faciliti el retorn a l'organització cristiana de la societat, a la reintegració de totes les valors morals de la mateixa, única base per a que la justícia es mantingui i per a que la pau i la tranquil·litat tornin an aquestes ubèrrimes contrades de la nostra terra catalana.

Antoni M. VIDAL.

LA REPARTIDORA

—El dia del comunisme, jo, que soc pagès, em quedaré amb les terres de l'amo.

—I jo, que soc obrer, em quedaré amb les seves fàbriques.

—Jo que soc dependent de comerç, m'apropriaré les seves mercancies.

—Tot això em va molt bé: jo que soc el cobrador, em quedaré amb els seus quarts.

Els més interessats

Suposem, per un moment, que una llei ineludible obliga a tothom a fer un viatge, vulguis que nó; que el tren que ens cal pendre és compost de carruatges de tota condició, des dels més luxosos i confortables als més inadequats per a inquirir-s'hi persones. Suposem, també, que no tenim dret a triar veïcle ni seient, sinó el deure d'ocupar aquell que se'ns designi. Suposem, aixímeteix, que ignorem quina serà la durada de la excursió i el terme del viatge, i, per lo tant, quin dia i a quina hora ens caldrà saltar del tren. Nosaltres, en tals suposicions, sabem només que la certesa del viatge i que, al termini d'aquest, rebrem una paga. Aquesta paga serà corresponenta al comportament observat durant la travessia; premi al bon viatger; càstig al dolent; advertint que, en igualtat de condicions, els qui hagin sofert pel camí, seran molt més premiats que els qui viatjaren en compartiments de confort i de luxe.

Això que acabem de suposar, és senzillament el fet de la nostra vida; de la vida de cadascú de nosaltres, sense excepció. Hi venim, i no podem pas triar el lloc de la neixença, ni escollir la posició, ni el talent, ni la família, ni res, absolutament. El que tenim lliure és, tantsols, la voluntat; ço que sabem cert és que si d'aquesta llibertat de la voluntat nostra en fem un bon ús, donant acompliment als deures que ens imposi el nostre estat, la nostra situació en el tren de la vida; acceptant les molesties i incomoditats i privacions de la posició que ens toqui ocupar-hi; usant bé de la salut si en gaudim; dels diners si ens en passen per les mans; prenent amb paciència les malalties i misèries si ens toca sofrir-ne, etc., al cap d'avall del curt viatge de la vida hi trobarem la paga eterna; i sabem, també, que, mèrit per mèrit, seran molt més ben pagats els pobres que els rics; els humils que els poderosos; el obrers que llurs patrons.

Tot això, que no tenim dret d'ignorar; i

no hi tenim dret perquè tenim la obligació de saber les veritats, d'apendre-les, en comptes de perdre el temps, que no és nostre per a perdre'l, aprenent mentides i falòrnies; tot això és més cert que el sol que ens enlluerna, perquè demés d'ésser de justícia, i de sentit comú i de raó, ho ha dit la Veritat feta Home, qui no pot enganyar-se ni mentir-nos.

Per lo tant, obrers germans nostres, aquells de vosaltres qui després de passar-la sempre curta existència de la vida del món, amb les molesties, penes, neguits i sofriments propis de la condició obrera, no rebí multiplicades a l'infinit les compensacions en l'altra vida, que és la *única* vida, la veritable vida, serà perquè voldrà haver-s'ho passat malament aquí i pitjor allí; serà perquè farà menyspreu de la riquesa, del goig, del benestar immensos, purs, sense termes ni limitació; en un mot, de la felicitat. Ningú més interessat en rebre compensacions que aquell qui, de moment, ha de sofrir penes; ningú més freturós de menjar fins saciar-se que el qui ha calgut dejunar llargament; ningú interessat en trobar la font fresca i regalada com el viatger assedegat per ruta fadigosa i esquerrpa. Doncs, aqueixa compensació, aqueixa taula rublerta de menjars apetitosos; aqueixa font cristallina i abundosa, i totes les joies, alegries, abundàncies, plaers que no podria imaginar l'home més somnador; que no podria forjar l'imaginació més exaltada, tot, i moltíssim més, i per sempre més, és a la vostra disposició, germans; vosaltres heu de voler, només, i ho tindreu.

Tots els homes poden obtenir-ho; a tots cal interessar-s'hi; ningú, però ningú, ho té tan a mà com els obrers, els pobres, els humils; i ningú és de raó que s'hi interessi tant, per l'alt sentit de compensació.

I a qui vos digui cosa contrària a les veritats que acabo de posar-vos a la vista, digueu-li que ment!

VERAX.

D'ací d'allà

Davant la misèria que s'ha fet mestressa de la Rússia bolxevista, tots els pobles civilitzats han d'acudir en ajuda d'aquells pobres comunistes famolencs.

De totes maneres els *leninistes* tenen sort... i nosaltres també, perquè si el comunisme arriba a implantar-se a tot arreu, haurien hagut d'anar a captar a la Lluna i si als llunàtics els dona per declarar-se també comunistes, ja ens veiem fent badalls de constel·lació en constel·lació.

Un general deia fa pocs dies que tot allò de que el capitost dels moros volia pendre café a Melilla era un bon argument per a fer el llibret d'una opereta bufa.

De totes maneres cal fixar-se en que el perill està en la música.

«Ha mort En Caruso! Els aimants del *bello canto* estant desolats car temen no sentir mai més aquells pinyols...

Per pinyols no s'apurin, aquí entre els nostres polítics i oradors en trobaran abastament. Adhuc pinyols d'olives sevillanes i que son les millors! ¡Ah! i pinyols marca esquera dinàstica i dreta revolucionaria.

Un d'aquests dies es celebrà a l'Ajuntament de Barcelona sessió ordinària de segona convocatòria.

Va presidir un tinent d'alcalde i va assistir tot un regidor. Podem assegurar que estava sencer.

Per un vot de majoria es va acordar que quedessin tots els dictàmens sobre la taula i solemniament el president aixecà la sessió.

Al pronunciar aquestes paraules sacramentals el regidor ja havia fugit.

El president va dubtar en fer petar una bacaineta al seu silló.

¡Ectes de la temperatura!

¿Hi ha crisi?

¿No hi ha crisi?

Els uns diuen que sí i altres diuen que no. Els homes polítics es passejen per Madrid i suen.

La jovenalla fa cap a Melilla.

Els diaris venen en blanc.

Tot això son símptomes.

Devegades les muntanyes estan embracades i surt un ratolinet tot petit.

¿Hi haurà crisi?

¿No hi haurà crisi?

La solució al calendari americà.

A l'Ajuntament de Madrid es va votar una proposició d'encoratjament pels soldats combatents i de dol pels morts.

Els socialistes, per no perdre la costum varen moure un aldarull formidable obligant al President a agitar, per tal de fer silenci, quatre campanetes a la vegada.

Mireu que té campanetes tot això. Sempre els socialistes, amics del poble, contra el poble. No sé com deuen definir l'*Amistat*.

¡A, sí! Es el nom del casino d'adalt.

El partit reformista ha suspès tota mena de propaganda, perquè diu el seu Directori que en els moments actuals no més s'ha d'ésser patriota.

El que vol dir que en altres moments es pot ésser reformista que pel que es veu no és el mateix que patriota.

NOTICIARI

S'està organitzant un Congrés Nacional de Higiene aquí, a Barcelona, per a la vinenta primavera. Altres entitats socials es varen adherir a la empresa, entre elles l'Institut de Reformes Socials, l'Associació Espanyola de Higiene Militar, la Acadèmia d'Higiene de Catalunya, etc.

—Entre els patrons que varen anticipar generosament l'implantació del regisme de retirs obrers, sobressurt per la seva magnanimitat i la quantia dels retirs ja en curs (que importaven aprop de mig milió de pessetes anyals), el senyor Marqués de Comillas, president de la Junta de Patronat de la *Acció Popular*.

—A la Rambla de Catalunya, número 80, es va inaugurar l'«Econòmat de Barcelona». Es dedica a la venda de tota mena de comestibles: carn, peix, porc fresc i en botifarres, oli, verdures, hortalisses, fruites fresques i seques.

La instal·lació, dirigida per l'artista decorador senyor Llongueras, és sumptuosa i de bon gust, i feta amb vidre, marbre blanc i estucat, aquest amb pintures al fresc, la qual cosa és una novetat en al decoració.

Al sotarrani hi han grans cambres frigorífiques, que, mantenint sempre una temperatura de sis graus, serviran de dipòsit a la carn de bou, vedella i porc quan arribi del escorxador. Al costat de les taules de vendre la carn i el peix hi ha vitrines frigorífiques també. En tot l'establiment hi domina la nota atractiva d'una exquisida netedat.

L'establiment pertany a la Caixa Mútua Popular i n'és administrador-delegat don Lluís Izaguirre Ruiz. Només podran proveir-se en el dit establiment els associats a l'estil de les societats cooperatives. Els socis seran de dues menes: els capitalistes que paguin una quantitat alçada al comptat o a terminis i que participaran del negoci, i els adjunts que paguin la quota única d'una pesse-

ta encara que sigui amb fraccions de cinc cèntims.

—La Unió Professional de Dependents Empleats de Comerç, el Centre Autonomista de Dependents de Comerç i de la Indústria, la Associació de la Dependència Mercantil, la Associació Instructiva de Obrers i Empleats de l'Ajuntament, i la Unió Professional de Oficis Varis, nombraren els Compromissaris per a la elecció de vocals que representin a dites entitats a la Junta local d'Emigració.

—La Exposició de obres fetes pels alumnes obrers de la Escola Elemental del Treball les quals es poden veure a la Universitat Industrial on son exposades, ha cridat fortament l'atenció de quants l'han visitada.

Els avenços fets pels simpàtics obrers i el seu auany d'estudi i comprensió, demés de la acurada execució manual dels treballs proposts, fan preveure un fecond i brillant pervindre a la mà d'obra catalana.

Enhorabones a tots, professors i alumnes.

—Ha sigut nomenat Inspector de l'Institut Nacional de Previsió per l'aplicació del Retir Obrer Obligatori a Catalunya En Joan Mon i Pascual.

—El Ministre del Treball ha dit que davant les diverses actituds d'elements patronals, maniestades amb motiu de la implantació del règim obligatori de retir obrer, el Govern està disposat, en obsequi a l'eficiència del règim, a aplicar les reformes que oportunament donin major tribut a la idea del retir, i es proposa mantenir en tota la seva integritat les disposicions vigents mentre el Poder públic i ningú més que ell no determini es modificacions que procedeixin i corresponguin.

—La Caixa de Pensions per a la Vellesa y de Estalvi, fa un préstec de 350,000 pe-

assetes a la Cooperativa de Periodistes per a la construcció de Cases Barates.

—Se ha inaugurat l'Escola de Mar, fundada pel Ajuntament de Barcelona en la platja de la Barceloneta, la qual reuneix excel·lents condicions. A la vegada servirà de Sanatori des alumnes que a ella concorren, que seran molts centenars.

—A carrera feta allisten els patrons als seus obrers a les Caixes autoritzades per admetre imposicions de Retirs a favor dels mateixos.

L'èxit d'aqueixa empresa pot donar-se per assegurat.

—Vilasar de Mar compta amb una institució, el Patronat Social, plena de vida i ben orientada, que està produint a la riallera població llevantina saborosos fruits de tota mena i qualitat. Un notable Orfeó aplega el jovent en el P. S., institucions de previsió i estalvi floreixen esponeroses al seu redos, una Biblioteca curosament arreglada i de bones lectures il·lustra als seus socis, grops exportius el enforteixen físicament, el teatre sà es cultiva per experts aficionats...

¡Molt bé per el P. S. de Vilasar!

—En Consell Superior d'Emigració ha publicat un avenç estadístic del moviment hagut en el primer semestre de l'any actual, i diu que han sortit pels ports habilitats per

al despatx d'emigrants, 29,801 persones, contra 59,593 en igual període de l'any anterior. Hi ha hagut disminució de 29,792 emigrants.

La destinació dels emigrants és la indicada a continuació:

Primer semestre de l'any 1921: Argentina, 13,874; Brasil, 1,179; Cuba, 12,262; Estats Units, 585; Uruguay, 780; diversos, 1,124. Total, 29,801.

Primer semestre de l'any 1920: Argentina, 11,497; Brasil, 1,268; Cuba, 39,743; Estats Units, 5,134; Uruguay, 1,042; diversos, 909. Total, 59,593.

—En la junta general celebrada per l'Ateneu Obrer de Barcelona, ha quedat constituïda la Junta Directiva en la forma següent:

President, don Santiago de Riba; vice-president, don Martí Matons; secretari, don Narcís Malagelada; vice-secretari, don Narcís Fuster; tresorer, don Luis Agustí; bibliotecari, don Joaquim Torras; vocal-administrador, don Ildefons Bassa; comptador, don Manuel Alonso; vocals, don Pere Serra, don Ramón Batlle, don Lluç Figueres, don Joan Artigas, don Francesc Martí Bech, don Joan Pantaleoni; don Esteve Andorrà, don Artur Munné i don Manuel Sans Sebastià.

—Amb domicili a la plassa de Santa Agna, núm. 8, bis-2, s'ha constituït l'Associació Professional de empleats de Segurs, havent sigut elegit president En Emili Torres.

L'«humus» català està constituït per la nostra tradició, l'amor i la constància al treball, la modèstia de la vida, l'esperit pràctic i sensat, poc donat a fantasies, el respecte a la gerarquia familiar.

La Tradició Catalana. Pròleg.

Es la família la substància i basa de la organització social. La decadència social suposa decadència en la família, i quan aquesta es vigorosa, moral, unida i intel·ligent, la societat no pot deixar de posseir aquestes excel·lents qualitats. La regeneració social, la reconstrucció social ha de començar per la reconstrucció de la família.

TORRES I BAGES

La Tradició Catalana. Part I cap. X

INDUSTRIA CATALANA
MARCA DEPOSITADA

GRAN CERERIA
DE **ANTONIO SALA**

40 Calle de la Princesa 40
Teléfono 428

BARCELONA

BLANQUEO de Ceras en grande escala
FABRICA de Bujías Esteáricas transparentes
NUEVO SISTEMA AL VAPOR
PRIVILEGIADO POR S. M.
2 Diplomas de Honor
2 Grandes premios

GRAN CERERIA

ESPECIALIDAD en cirios, blandones, ha chas, candelas y todo lo concerniente al ramo de cerería. elaborado con toda perfección al peso, forma y gusto de cada país en **CERAS PURAS DE ABEJAS** para el CULTO CATOLICO, y con buenas mezclas de varias clases y precios. «Sin humo, olor ni carbón.»

BLANQUEO DE CERAS en gran escala, puras sin mezcla.
CERAS AMARILLAS de todas procedencias. Cerecina, Perafina, Estearina, etc.etc.

FABRICA de BUJIAS Esteáricas y transparentes, blancas y colores de todas clases y varios precios. Cirios y blandones esteáricos de todas dimensiones.

Casa fundada en 1858. Expediciones a todos los puntos de la Península y Ultramar.
12 MEDALLAS DE 1.ª y 2.ª CLASE

Princesa, 40 **ANTONIO SALA** Barcelona

Teléfono, 428. A.

Se remiten notas de precios, y catálogos, gratis.

CATALUNYA SOCIAL

SURT ELS DISSABTES

Un any 8 ptes.
Sis mesos 4 »
Cada número . . . 15 cèntims.

ANUNCIS A PREUS ECONÒMICS

CONSULTORIO CLÍNICO

DEL

DR. R. JORDÀ MASIP

Tratamiento moderno de las enfermedades génito-urinaris y cirugía

Condiciones especiales para trabajadores.

HORAS DE VISITA:
DE 7 A 9, TARDE.

BOQUERIA, 27 pral. 2.ª
Entrada: ALSINA, 3.

GRANS MAGATZEMS JORBA
MANRESA-BARCELONA-BRUSEL·LES

ELS MES IMPORTANTS
:: DE CATALUNYA ::

ELS QUE VENEN MES,
:: I MES BARATO ::

CONTINUAMENT ES REBEN LES MES ALTES NOVETATS
EN CAMISERIA, LLANERIA, SASTRERIA, SOMBRERERIA,
SABATERIA, JOIERIA, ETZ.

PREU FIXE

LEGIA

ETIQUETA DE GARANTIA
LEGIA LIQUIDA
CASAMITJANA
MARCA EL CONEJO
Barcellona
LEGIA LIQUIDA EXTRA JO
S. CASAMITJANA
Para el lavado y para amoliguar
y para lavar y deslucir
la ropa en agua caliente y fría
con una sola botella y sin necesidad
de añadir agua.

S. CASAMITJANA MENSA
FABRICANTE
Distribuidor en España y Ultramar S. CASAMITJANA

CONEJO

REHUSAR BOTELLAS MAL TAPADAS

Academia Gots

FUNDADA EN 1879.—C. ARCHS, 7, pral.
(Travesía de plazas Santa Ana y Nueva)

CENTRO DE ENSEÑANZA, ESENCIAL-
MENTE PRÁCTICA, DE COMERCIO

Reforma de letra, Ortografía, Correspondencia comercial, Documentación, Prácticas de escritorio, *Mecanografía*.—Cálculo mercantil y Teneduría de libros por partida doble, aplicados a toda clase de empresas incluso la *Banca y Bolsa*.—El Título de Tenedor de libros, previos exámenes por peritos y profesores mercantiles. *Clases especiales para señoritas*.—Practical of School Languages (Lenguas vivas) por profesores extranjeros y por métodos modernos puramente prácticos.—Taquigrafía.—Geografía comercial. Lenguáfonos.

304 (05) (46.71) Gots

LLET CONDENSADA

PROVEU-LA

UNA

VEGADA

ES LA

MELLOR

MARCA

LA LECHERA

SERVICIOS DE LA COMPAÑIA TRASATLÁNTICA

Línea de Cuba Méjico.—Servicio mensual saliendo de Bilbao el 17, de Santander el 19, de Gijón el 20 y de Coruña el 21, para Habana y Veracruz. Salidas de Veracruz el 16 y de Habana el 20 de cada mes, para Coruña, Gijón y Santander.

Línea de Buenos Aires.—Servicio mensual saliendo de Barcelona el 4, de Málaga el 5 y de Cádiz el 7, para Santa Cruz de Tenerife, Montevideo y Buenos Aires; emprendiendo el viaje de regreso desde Buenos Aires el día 2 y de Montevideo el 3.

Línea de New-York, Cuba, Méjico.—Servicio mensual saliendo de Barcelona el 25, de Valencia el 26, de Málaga el 28 y de Cádiz el 30, para New-York, Habana y Veracruz. Regreso de Veracruz el 27 y de la Habana el 30 de cada mes con escala en New-York.

Línea de Venezuela-Colombia.—Servicio mensual saliendo de Barcelona el 10, el 11 de Valencia, el 13 de Málaga, y de Cádiz el 16 de cada mes, para Las Palmas, Santa Cruz de Tenerife, Santa Cruz de la Palma, Puerto Rico y Habana. Salidas de Colón el 12 para Sabanita, Curasao, Puerto Cabello, La Guayra, Puerto Rico, Canarias, Cádiz y Barcelona.

Línea de Fernando Póo.—Servicio mensual saliendo de Barcelona el 2, de Valencia el 3, de Alicante el 4, de Cádiz el 7, para Las Palmas, Santa Cruz de Tenerife, Santa Cruz de la Palma y puertos de la costa occidental de Africa. Regreso de Fernando Póo el 2, haciendo las escalas de Canarias y de la Península, indicadas en el viaje de ida.

Regreso de Fernando Póo el 2, haciendo las escalas de Canarias y de la Península, indicadas en el viaje de ida.

Línea Brasil-Plata.—Saliendo de Bilbao, Santander, Gijón, Coruña y Vigo para Río Janeiro, Montevideo y Buenos Aires, emprendiendo el viaje de regreso desde Buenos Aires para Montevideo, Santos, Río Janeiro, Canarias, Vigo, Coruña, Gijón, Santander y Bilbao.

Además de los indicados servicios, la Compañía Trasatlántica tiene establecidos los especiales de los puertos del Mediterráneo a New-York, puertos Cantábrico a New-York y la Línea de Barcelona a Filipinas, cuyas salidas no son fijas y se anunciarán oportunamente en cada viaje.

Estos vapores admiten carga en las condiciones más favorables y pasajeros, a quienes la Compañía da alojamiento muy cómodo y trato esmerado, como ha acreditado en su dilatado servicio. Todos los vapores tienen telegrafía sin hilos. También se admite carga y se expiden pasajes para todos los puertos del mundo, servidos por líneas regulares.

FRANQUEO CONCERTADO

Imp. La Herencia de Oro Calle Nueva de S. Francisco, 17, Barcelona